

УДК 338.2/658:005.5+656.6

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/30.7>**Талмачова А.Р.**

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

Одеський національний морський університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-1541-9516>

ВПРОВАДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В МІЖНАРОДНИХ ПРЕДСТАВНИЦТВАХ СУДНОПЛАВНИХ КОМПАНІЙ: НОВАТОРСЬКИЙ ПІДХІД

Впровадження внутрішнього аудиту у діяльність міжнародних представництв судноплавних компаній відповідно до концептуальних основ міжнародної професійної практики внутрішнього аудиту є дієвим рішенням для власників та менеджерів, що забезпечить системний та впорядкований підхід до оцінки діяльності підприємства для підвищення його ефективності й результативності. У статті розглянуто концептуальні основи міжнародної професійної практики внутрішнього аудиту, міжнародний досвід, визначено підхід до ефективного впровадження внутрішнього аудиту з урахуванням специфіки судноплавної галузі, новаторську роль внутрішнього аудиту та розроблено модель аудиторського процесу, що сприятиме задоволенню інтересів й очікувань зацікавлених сторін крюінгового підприємства судноплавної компанії та отримання ними економічних вигод від результатів послуг внутрішнього аудиту.

Ключові слова: внутрішній аудит, ефективність, судноплавна галузь, підвищення цінності, крюінговий бізнес.

Постановка проблеми. Тенденція відкриття міжнародних представництв судноплавних компаній в Україні та передача функцій управління плавскладом судноплавної компанії відокремленим підрозділам крюінговим підприємствам має численні переваги для розвитку ринку крюінгових послуг та забезпечення належного функціонування вітчизняного морського сегмента ринку праці, проте створює численні проблеми корпоративного управління крюінговим підприємством судноплавної компанії, що перешкоджають його ефективній діяльності та розвитку. Багаторівневий апарат управління та складна організаційна структура судноплавної компанії знижує мобільність та здатність здійснювати належний нагляд за діяльністю відокремленого підрозділу крюінгового підприємства судноплавної компанії, що зазвичай знаходиться та функціонує в іншій країні, що потребує впровадження внутрішнього аудиту для забезпечення системного та впорядкованого підходу до оцінки діяльності підприємства з метою підвищення його ефективності, результативності, належного захисту інтересів та підвищення рівня задоволеності зацікавлених сторін підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ефективності внутрішнього аудиту розглянуто у наукових працях міжнародного науковця Ленза Р. [1–5], що наряду з такими провідними вченими як Ойлеріх М. [2], Хуз Ф. [3], Джеппесен К. [4], Чесшир Дж. [5] досліджували роль та цінність функції внутрішнього аудиту для його користувачів. Особливий інтерес представляють дослідження Ленза Р. та Хуз Ф., що запропонували ABC-модель (Assure, Build, Consult – надання впевненості, побудова, консультації), яка відображає концепцію майбутньої ролі внутрішнього аудиту, ідея якої пов'язана з цілісною переоцінкою функції внутрішнього аудиту для того, щоб вона приносила реальну користь організації, а саме сприяла побудові кращої практики корпоративного управління організацією [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Відсутність ґрунтовних досліджень

теоретичних та практичних аспектів ефективного впровадження внутрішнього у діяльності міжнародних представництв судноплавних компаній відповідно до концептуальних основ міжнародної професійної практики внутрішнього аудиту призводить до нерозуміння ролі внутрішнього аудиту та не використання його потенціалу, тому виникає потреба дослідження концептуальних основ внутрішнього аудиту, передового досвіду міжнародної професійної практики для визначення ролі та підходу до ефективного впровадження внутрішнього аудиту у міжнародних представництвах судноплавних компаній для забезпечення максимальної цінності послуг внутрішнього аудиту для його зацікавлених сторін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Визначити роль та підхід до ефективного впровадження внутрішнього аудиту у міжнародних представництвах судноплавних компаній для забезпечення цінності послуг внутрішнього аудиту для його зацікавлених сторін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Передумовою розвитку професійної аудиторської практики став процес передачі власником свого капіталу найманому управлінському персоналу, що спричинив інформаційну невизначеність про реальний стан капіталу, недовіру до дій менеджерів та різні конфлікти управлінського характеру, які значно підвищили попит на аудиторські послуги. Поворотним моментом був випуск Інститутом внутрішніх аудиторів у 1978 році перших стандартів професійної практики внутрішнього аудиту (Standards for Professional Practice of Internal Auditing), що започаткувало епоху функціонування внутрішнього аудиту на основі стандартизованих процедур. Сучасна нормативно-методична база внутрішнього аудиту, оприлюднена Інститутом внутрішніх аудиторів (The Institute of Internal Auditors) включає: Глобальні стандарти внутрішнього аудиту (Global Internal Audit Standards), Тематичні вимоги (Topical Requirements) та Глобальне керівництво (Global Guidance), що належать

до Міжнародних основ професійної практики внутрішнього аудиту (The International Professional Practices Framework® (IPPF)) та формує єдину концептуальну основу професійної практики внутрішнього аудиту у всьому світі [6].

Визначення та мета внутрішнього аудиту є універсальними, що пояснює його сутність діяльності в організації. За визначенням Інституту внутрішніх аудиторів, внутрішній аудит – це незалежна, об'єктивна послуга з надання впевненості та консультування, покликана підвищити цінність та покращити діяльність організації, що допомагає їй досягти своїх цілей за допомогою системного та впорядкованого підходу до оцінки та підвищення ефективності управління, ризик-менеджменту та процесів контролю [7]. Мета внутрішнього аудиту полягає у посиленні здатності організації створювати, захищати та підтримувати цінність, надаючи вищому органу управління та менеджменту незалежні, засновані на оцінці ризиків та об'єктивні гарантії, поради, розуміння та передбачення [7].

Ефективність внутрішнього аудиту у діяльності міжнародних представництв судноплавних компаній буде залежати від впливу факторів макро- та мікросередовища [1], тому власники круїнгових підприємств судноплавних компаній мають враховувати Глобальні стандарти внутрішнього аудиту, Тематичні вимоги, Глобальне керівництво, специфіку галузі, наявну аудиторську практику, зовнішні, внутрішні регламенти, що обумовлюють особливості провадження внутрішнього аудиту у галузі, передовий досвід міжнародної професійної практики внутрішнього аудиту та організаційні характеристики для того, щоб забезпечити ефективний підхід до впровадження внутрішнього аудиту у діяльність підприємства.

Глобальні стандарти внутрішнього аудиту встановлюють вимоги, відповідно яким внутрішні аудитори мають дотримуватися принципів етики та професіоналізму у своїй повсякденній діяльності, принципів нагляду, управління функцією внутрішнього аудиту та надання послуг внутрішнього аудиту. Тематичні вимоги покликані гарантувати, що всі служби внутрішнього аудиту застосовуватимуть узгоджену методологію аудиту при оцінюванні ефективності управління, ризиків та контролю у певній тематичній сфері, а Глобальне керівництво надає додаткові настанови, затверджені та оприлюднені Інститутом внутрішніх аудиторів, які покликані підтримувати Глобальні стандарти внутрішнього аудиту для ефективного впровадження внутрішнього аудиту в організації.

У судноплаванні поширення аудиторської практики пов'язано із необхідністю систематичної внутрішньої перевірки для оцінки ефективності структурованої та документованої системи управління безпекою судноплавної компанії (Safety management system), що завдяки здійснюють у формі інспектування чи аудиту уповноважені посадові особи у сфері управління безпекою судноплавної компанії [8; 9]. У кадрових підрозділах внутрішня перевірка проводиться щорічно, у тому числі й у відокремленому підрозділі круїнгового підприємства судноплавної компанії, де менеджер підприємства несе відповідальність за належне виконання функцій управління плавскладом судноплавної компанії згідно з встановленими політиками та процеду-

рами судноплавної компанії у сфері безпеки та захисту довкілля [8; 9]. Міжнародні представництва іноземних судновласників в Україні, що здійснюють функції управління плавскладом судноплавної компанії, серед яких: «Mediterranean Shipping Company S.A.», «V-Ships», «Marlow Navigation», «CMA CGM Group», «Zodiak», «Uniteam», «Danaos Shipping Co. Ltd», «Alphaship» та багато інших, у своїй більшості проходять сертифікацію якості відповідно до міжнародного стандарту якості ISO 9001:2015, однією з вимог якого є впровадження внутрішнього аудиту для забезпечення впевненості, що система управління якістю відповідає власним вимогам підприємства до її системи управління якістю, вимогам міжнародного стандарту якості ISO 9001:2015, а також для оцінки її результативності та дієвості, що гарантує здатність підприємства випускати продукцію на стабільному рівні якості та постійно його підвищувати для задоволення потреб іноземних судновласників [10; 11].

Переїняття передового досвіду міжнародної професійної практики внутрішнього аудиту для його адаптації в аудиторську практику підприємства забезпечує провадження внутрішнього аудиту відповідно до актуальних тенденцій та кращих аудиторських практик. В міжнародній аудиторській практиці пріоритетними напрямками внутрішнього аудиту є комплаєнс, шахрайство, управління ризиками, дослідження інформаційних технологій, управління та культура, підтримка зовнішнього аудиту, дослідження операційної, фінансової діяльності, відносин із третіми сторонами, зниження витрат, сталий розвиток та оцінка нефінансової звітності [12]. Управління ризиками займає одне із пріоритетних напрямків внутрішнього аудиту з огляду підвищення ризикованості всіх галузей функціонування, через що сфера аудиторського дослідження охоплює численні питання, що пов'язані з кібербезпекою, управлінням та корпоративною звітністю, безперервністю бізнесу, регуляторними змінами та фінансовою ліквідністю [13].

За даними опитування керівників служб внутрішнього аудиту, членів правління, власників та менеджерів організації у різних галузях функціонування, що проводилося консалтинговими компаніями у 81 країні світу актуальними трендами професійної практики внутрішнього аудиту є: ризик-менеджмент та питання стратегічного розвитку, посилення корпоративного управління, інноваційність та застосування нових технологій в аудиторській практиці, ризикоорієнтованість та здатність розуміти складні бізнес-процеси [14]. Більша частина респондентів (57% з опитуваних) зазначили, що моніторинг та оцінка ризиків є однією із діяльністю, яка найбільше приносить користь організації, серед іншого розробка системи управління та управління ризиками в масштабах підприємства (49%), розробка бізнес-політики та процедур контролю (47%), впровадження IT системи (46%), ініціативи з реінжинірингу та оптимізації процесів (42%), кризове планування та реагування (40%) та заходи з навчання та підвищення кваліфікації (37%) [14]. Переваги та цінність від аудиторських послуг полягають у посиленні корпоративного управління та усвідомленні ризиків (42%), створенні більш надійних та ефективних внутрішніх засобів контролю з менш частими збоями (39%), оптимізації бізнес-процесів та

систем (32%), підвищенні впевненості керівництва в прийнятті кращих і швидших рішень (31%), збільшення довіри з боку зовнішніх зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, регуляторів та клієнтів (31%), створені кращої корпоративної культури для досягнення цінності та мети організації (29%) [14].

Для підвищення ефективності організації та проведення внутрішнього аудиту посилюється інтерес у застосуванні сучасних технологій, зокрема більшість респондентів відповіли, що сучасні технології застосовують при проведенні річної/періодичної оцінки ризиків і плануванні аудиту (46%), моніторингу аудиторських процесів та процесів організації (44%), тестуванні окремих аудитів (42%), плануванні ризиків і визначення обсягу аудиторського дослідження (42%), розслідуванні (41%), візуалізації (40%), порівняльному аналізу та аналізі тенденцій (37%) [14]. Відповідно підвищуються кваліфікаційні вимоги до внутрішніх аудиторів, що наразі мають бути здатні досліджувати складні питання та мати достатній професійний досвід для забезпечення стратегічного розвитку організації, тому від сучасного внутрішнього аудитора вимагається ризикоорієнтоване мислення (29%), незалежність та об'єктивність (28%), знання бізнесу та досвід (26%), здатність розуміти складні бізнес-процеси (24%), професійний скептицизм (23%), колаборативний підхід (22%), комунікативні навички (20%), творче мислення й гнучкість (19%), аналітичні навички, візуалізація даних (19%) та стратегічне мислення (19%) [14].

Результати опитувань свідчать, що власники та менеджери приватних організацій звертаються до внутрішніх аудиторів за консультаціями, пов'язаними із дослідженням нових напрямків діяльності, що підвищують цінність організації та зосереджують увагу на стратегічній сфері, що передбачає дослідження різних питань, пов'язаних з цифровою трансформацією та її узгодженістю з бізнес-стратегією, людськими ресурсами, у тому числі їх впливу на здатність досягти стратегічних цілей бізнесу, приділяють увагу дослідженню інфляції, включаючи підхід до зниження інфляційних ризиків, макроекономічної волатильності, стійкості, безперервності бізнесу та займаються розробкою планів реагування на кризи для забезпечення стратегічного розвитку організації [14].

Власники міжнародних представництв судноплавних компаній, відокремлені підрозділи яких розташовані на території України, мають враховувати поточну ситуацію в країні, тому буде доцільним застосування гнучких підходів до планування внутрішнього аудиту, комплаєнсу та консультаційної підтримки другої лінії управління для того, щоб внутрішній аудит сприяв ефективному виконанню функцій управління плавскладом судноплавної компанії. Також в пріоритеті внутрішнього аудиту мають бути питання пов'язані із залученням талановитих кадрів, як на морі, так і на березі, їх впливу на здатність досягти стратегічних цілей бізнесу, регуляторними змінами як у національному, так і у міжнародному законодавстві, забезпеченням безперервної діяльності, стійкості та антикризового управління, застосування сучасних технологій для підвищення ефективності аудиторського процесу на підприємстві та встановлення належних кваліфікаційних вимог до внутрішніх аудиторів служби відокремленого підрозділу крьюінгового підприємства.

Організаційні характеристики відокремленого підрозділу крьюінгового підприємства судноплавної компанії, наявність достатніх ресурсів, належна організація процесів та комунікації з ключовими зацікавленими сторонами внутрішнього аудиту також будуть впливати на ефективність внутрішнього аудиту, тому необхідно організувати аудиторський процес таким чином, що дозволить отримати максимальну цінність від його результатів для зацікавлених сторін [1].

Міжнародні представництва іноземних судновласників в Україні, що виконують функції управління плавскладом судноплавної компанії є переважно середніми підприємствами, тому доцільним буде укомплектування служби внутрішнього аудиту від трьох до п'яти працівників, що є звичайною практикою для середніх організацій які провадять внутрішній аудит у своїй діяльності [1; 12]. Кваліфікаційні вимоги до працівників служби внутрішнього аудиту крьюінгового підприємства судноплавної компанії будуть відрізнятися від кваліфікаційних вимог до вітчизняних внутрішніх аудиторів з огляду специфіки галузі, тому пропонуємо кваліфікаційні вимоги, що застосовуються у міжнародній професійній практиці внутрішнього аудиту та відповідають Глобальним стандартам внутрішнього аудиту: наявність вищої освіти, у тому числі економічної або юридичної за ступенем магістра, звання дипломованого внутрішнього аудитора або іншої відповідної професійної освіти, сертифікатів та кваліфікаційних свідоцтв (за наявності), всебічне розуміння Глобальних стандартів внутрішнього аудиту, досвід роботи в аналогічній галузі чи секторі не менше ніж рік, у тому числі досвід роботи у крьюінговій сфері, наявність аналітичних, комунікативних навичок, ризикоорієнтоване, творче та стратегічне мислення, гнучкість, знання технік та методів оцінки ризиків, здатність розуміти складні бізнес-процеси, пов'язані із виконанням функцій управління плавскладом судноплавної компанії та ризик-менеджменту [7; 14].

Форма управління визначає особливості взаємодії, місце та роль служби внутрішнього аудиту в організації. Служба внутрішнього аудиту виконує роль третьої лінії управління в системі корпоративного управління крьюінговим підприємством судноплавної компанії, що координує та узгоджує свою діяльність з вищим органом управління крьюінговим підприємством (іноземний судновласник) та менеджментом (вище виконавче керівництво та керівники структурних підрозділів) для досягнення цілей підприємства. [15]. Працівники служби внутрішнього аудиту також координують свою діяльність та створюють надійну основу для співпраці із зовнішніми постачальниками гарантій й консультацій, впроваджують ефективні механізми оцінки, що дає змогу покладатися на результати їх роботи, координують свою діяльність з уповноваженими особами, відповідальними за систему управління безпекою судноплавної компанії та здійснюють належний супровід зовнішніх перевірок підприємства з метою сертифікації якості та відповідності його діяльності законодавству.

Серед інших зацікавлених сторін внутрішнього аудиту: персонал підприємства, партнери, постачальники підприємства, регулюючі органи та суспільство, що отримують економічні вигоди від результатів послуг внутрішнього аудиту, тому мають бути залу-

чені до аудиторського процесу з метою задоволення їх інтересів та очікувань.

Працівники служби внутрішнього аудиту мають залучати персонал крїюінгового підприємства до аудиторського процесу під час планування діяльності та контролю якості роботи служби внутрішнього аудиту для врахування та задоволення їх інтересів й очікувань, що полягає у підвищенні якості їх трудового життя, сприяти налагодженню якісних взаємовідносин й сталому партнерству між підприємством та його партнерами й постачальниками шляхом підвищення ефективності управління взаємовідносинами, сприяння організації чітких та відкритих зв'язків й відношень, обміну інформацією та налагодженню сумісної роботи для чіткого розуміння потреб судноплавної компанії. Внутрішній аудит надає свого роду гарантії регулюючим органам стосовно прозорості та легітимності діяльності підприємства, що звісно не позбавить від безлічі перевірок зі сторони регулюючих органів, які вони повинні виконати, щоб виправдати своє існування, але покаже їм, що підприємство працює над дотриманням нормативних вимог, полегшуючи їм роботу тим самим сприятиме формуванню позитивного іміджу підприємства та його послуг на ринку [16]. Коли ми уособлюємо суспільство як зацікавлених сторін внутрішнього аудиту, це демонструє залученість підприємства до розв'язання проблем та питань, що цікавить суспільство, тим самим підвищуємо лояльність до підприємства, тому внутрішній аудит має сприяти належному екологічному, соціальному та корпоративному управлінню діяльністю підприємства, що задовольняє поточні потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [16].

Слід зазначити, що в аудиторській практиці класифікують три основні ролі внутрішнього аудиту: «партнер GRC (Governance, Risk, Compliance – корпоративне управління, ризики та комплаєнс)», «довірений радник» та «рушій цінності» [2; 3]. Зосереджуючи свою увагу на ролі внутрішнього аудиту «рушій цінності» міжнародні науковці та дослідники Інституту внутрішніх аудиторів пропонують досить цікаву ABC-модель (Assure, Build, Consult – надання впевненості, побудова, консультації), суть якої полягає у тому, що до звичних послуг внутрішнього аудиту, таких як надання впевненості та консультування, додається новий компонент «побудова» з метою побудови кращої практики ведення бізнесу у співваторстві з власником та менеджментом [3].

Враховуючи вищенаведене пропонуємо новаторську роль внутрішнього аудиту, що полягає у просуванні передових практик та принципів у сфері менеджменту якості, контролю, ризик менеджменту, екологічного, соціального, корпоративного управління та збалансоване поєднання послуг з надання впевненості та консультування під час виконання аудиторських завдань, що дасть змогу провести всебічне дослідження наявної проблеми на підприємстві та надати цінні рекомендації для усунення її першопричини й відповідно розробити дієві заходи, які сприятимуть побудові кращої практики корпоративного управління крїюінговим підприємством судноплавної компанії. Застосування ключових принципів у сфері якості ISO як референтної моделі для удосконалення процесів діяльності крїюін-

гового підприємства судноплавної компанії сприятиме належній сертифікації підприємства у сфері якості, що підвищить якість крїюінгових послуг, задоволеність інтересів й очікувань зацікавлених сторін та сприятиме оптимізації ресурсів. Принципи контролю та ризик менеджменту, що наведені в керівництвах COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) сприятимуть удосконаленню процесів контролю та управління ризиками в масштабах підприємства й відповідно підвищать ефективність систем контролю та ризик-менеджменту, що сприятиме налагодженню ефективного керування системою управління плавскладом судноплавної компанії, а просування ESG принципів шляхом включення до аудиторського плану питань, що стосуються проблем екологічного, соціального та корпоративного управління підприємством посилять залученість крїюінгового підприємства судноплавної компанії до вирішення суспільно важливих проблем та підштовхне управлінський апарат підприємства зробити перший крок на шляху до сталого розвитку. Схематично модель новаторської ролі внутрішнього аудиту наведена на рис. 1.

Ефективність виконання службою своєї ролі буде залежати від належної організації процесів служби внутрішнього аудиту у діяльності міжнародного представництва судноплавної компанії, тому ми пропонуємо у доповненні до основних принципів внутрішнього аудиту, що наведені в Глобальних стандартах внутрішнього аудиту додати ключові принципи управління якістю, що дозволить забезпечити якісне управління службою внутрішнього аудиту спрямованої на задоволення інтересів та очікувань її зацікавлених сторін (рис. 2).

Імплементация ключових принципів управління якістю в процесі діяльності служби внутрішнього аудиту дозволить досягти її максимальної ефективності та результативності, зокрема сприятиме максимальному задоволенню поточних та майбутніх потреб зацікавлених сторін внутрішнього аудиту, як основних замовників аудиторських послуг, виконання їхніх вимог та прагнення до перевищення їх очікувань, та сприятиме побудові сприятливого внутрішнього середовища служби внутрішнього аудиту, що демонструє її відповідність концептуальним основам міжнародної професійної практики внутрішнього аудиту.

Враховуючи вищенаведене, ми пропонуємо наступну модель аудиторського процесу, що дозволить ефективно впровадити внутрішній аудит у діяльності міжнародних представництв судноплавних компаній для забезпечення максимальної цінності послуг внутрішнього аудиту для його зацікавлених сторін (рис. 3).

На вході аудиторського процесу має здійснюватися збір та дослідження внутрішніх та зовнішніх джерел для отримання інформації про потреби й очікування зацікавлених сторін внутрішнього аудиту, стратегії розвитку, цілей та ризиків підприємства. Інформаційні ресурси, що залучаються на вході аудиторського процесу мають бути доцільними, автентичними та об'єктивними, адже вони безпосередньо впливають на якість результату що отримуємо на виході аудиторського процесу, ключовим критерієм оцінки якості яких є рівень задоволеності інтересів та очікувань зацікавлених сторін внутрішнього аудиту. Постачальниками аудиторського процесу є внутрішні та зовнішні

Рисунок 1 – Адапована ABC-модель: новаторська роль внутрішнього аудиту для побудови кращої практики корпоративного управління кріюінговим підприємством судноплавної компанії

Джерело: розроблено за матеріалами [2–5]

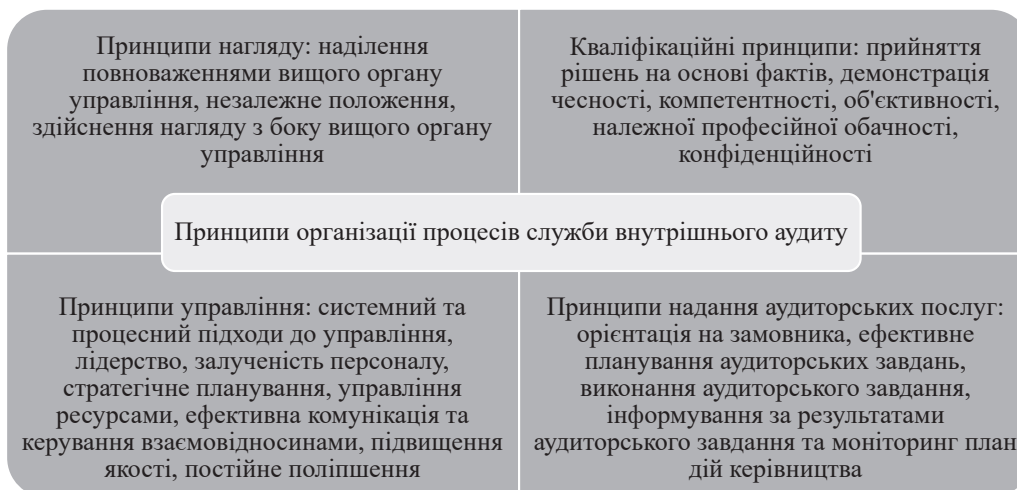

Рисунок 2 – Принципи організації процесів служби внутрішнього аудиту міжнародного представництва судноплавної компанії

Джерело: розроблено за матеріалами [7; 17]

постачальники гарантій та консультацій, що здійснюють функції в таких галузях, як комплаєнс, управління безпекою судноплавної компанії, управління ризиками та контролю якості тощо. Споживачами аудиторського процесу є його зацікавлені сторони, до яких відносяться вищий орган управління, менеджмент, персонал, партнери, постачальники, регулюючі органи та суспільство, що отримують економічні вигоди від результатів внутрішнього аудиту.

Власником аудиторського процесу є керівник служби внутрішнього аудиту кріюінгового підприємства судноплавної компанії, що несе відповідальність

за належне управління службою внутрішнього аудиту перед вищим органом управління кріюінговим підприємством судноплавної компанії, у тому числі за стратегічне планування, належне управління ресурсами, встановлення методології роботи служби, побудови відносин та комунікацію з зацікавленими сторонами з метою надання об'єктивних гарантій та рекомендацій, а також забезпечення та підвищення якості діяльності служби внутрішнього аудиту на підприємстві.

Висновки. Підсумовуючи все вищезазначене, вважаємо, що новаторська роль внутрішнього аудиту сприятиме максимальному використанню потенціалу

Рисунок 3 – Модель аудиторського процесу міжнародного представництва судноплавної компанії

Джерело: власна розробка автора

внутрішнього аудиту на користь підприємства, а розроблена модель аудиторського процесу міжнародного представництва судноплавної компанії забезпечить системний та впорядкований підхід до економічної оцінки підприємства для надання якісних аудиторських послуг для його зацікавлених сторін.

Подальших досліджень потребують методологічні засади організації аудиторського процесу у міжнародних представництвах судноплавних компаній для забезпечення належного планування, виконання, контролю якості та безперервного розвитку служби внутрішнього аудиту на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Lenz, R. Insights into the effectiveness of internal audit: a multi-method and multi-perspective study. *Louvain School of Management Research Institute*. 2013. URL: <https://drainerlenz.files.wordpress.com/2013/03/lenz-r.-2013-diss.pdf> (дата звернення: 25.01.2024).
2. Eulerich M., Lenz R. Defining, measuring, and communicating the value of internal audit. *Internal Audit Foundation*. USA, 2020. Vol. 53. Issue 1. URL: https://www.researchgate.net/publication/342397841_Defining_Measuring_and_Communicating_the_Value_of_Internal_Audit (дата звернення: 25.01.2024).
3. Lenz R., Hoos F. The future role of the internal audit function: Assure. Build. Consult, *EDPACS*. 2023. Vol. 67. No. 3. P. 39–52. DOI: <https://doi.org/10.1080/07366981.2023.2165361> (дата звернення: 25.01.2024).
4. Lenz R., Jeppesen K. The future of internal auditing: Gardener of governance. *EDPACS*. 2022. Vol. 66. No. 5. P. 1–21. DOI: <https://doi.org/10.1080/07366981.2022.2036314> (дата звернення: 25.01.2024).
5. Lenz R., Chesshire J. Rethinking internal audit: governance needs gardening. *EDPACS*. 2023. Vol. 68. No. 3. P. 7–15. DOI: <https://doi.org/10.1080/07366981.2023.2255432> (дата звернення: 25.01.2024).
6. The International Professional Practices Framework. The Institute of Internal Auditors Inc. URL: <https://www.theiia.org/en/standards/2024-standards/future-of-the-ippf-evolution/the-international-professional-practices-framework/> (дата звернення: 25.01.2024).
7. Global Internal Audit Standards. The Institute of Internal Auditors Inc. USA, 2024. Vol. 116. Issue 1.
8. ISM Code: International Safety Management Code and Guidelines on Implementation of the ISM Code. International Maritime Organization. 2010. Issue 3. P. 73.
9. Batalden, Bjørn-Morten & Sydnes, Are. Auditing in the maritime industry: A case study of the offshore support vessel segment. *Safety Science Monitor*. 2015. Vol. 19. Issue 1. P. 1–14. URL: <https://www.researchgate.net/publication/291295131> (дата звернення: 25.01.2024).
10. Крюнгові компанії. Огляд галузі. URL: <https://maritime-zone.com/crewing> (дата звернення: 25.01.2024).
11. ДСТУ ISO 9001:2015 Системи управління якістю. Вимоги. (ISO 9001:2015 IDT) [чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 21 с.

12. 2022 Internal Audit Foundation Premier Global Research Internal Audit: A Global View The Institute of Internal Auditors Inc. USA. 2022. Vol. 50. Issue 1. URL: <https://www.theiia.org/en/content/research/foundation/2022/global-view/> (дата звернення: 25.01.2024).
13. Risk in Focus 2024 Global Summary. The Institute of Internal Auditors Inc. USA. 2023. Vol. 16. URL: <https://www.theiia.org/en/internal-audit-foundation/latest-research-and-products/risk-in-focus/> (дата звернення: 25.01.2024).
14. Global Internal Audit Study 2023: Seeing through walls to find new horizons. PricewaterhouseCoopers (PwC). 2023. Vol. 40. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/services/audit-assurance/internal-audit/global-internal-audit-study.html> (дата звернення: 25.01.2024).
15. The Three Lines Model is a fresh look at the familiar Three Lines of Defense: position papers of The Institute of Internal Auditors Inc. URL: <https://www.theiia.org/globalassets/site/about-us/advocacy/three-lines-model-updated.pdf> (дата звернення: 25.01.2024).
16. Mike Jacka, CIA, CPA, CPCU, CLU. Internal Audit's 8 Stakeholders. The Institute of Internal Auditors Inc. 2019. URL: <https://internalauditor.theiia.org/en/voices/20192/internal-audits-8-stakeholders/> (дата звернення: 25.01.2024).
17. ДСТУ ISO 9004:2018 Управління якістю. Якість організації. Наставови щодо досягнення сталого успіху (ISO 9004:2018, IDT) [чинний від 2020-01-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2019. 44 с.

References:

1. Lenz, R. (2013) Insights into the effectiveness of internal audit: a multi-method and multi-perspective study. *Louvain School of Management Research Institute*. Available at: <https://drainerlenz.files.wordpress.com/2013/03/lenz-r-2013-diss.pdf> (accessed January 25, 2024).
2. Eulerich M, Lenz R. (2020) Defining, measuring, and communicating the value of internal audit. Internal Audit Foundation. Available at: https://www.researchgate.net/publication/342397841_Defining_Measuring_and_Communicating_the_Value_of_Internal_Audit (accessed January 25, 2024).
3. Lenz R, Hoos F. (2023) The future role of the internal audit function: assure. Build. Consult, *EDPACS*, vol. 67(3), pp. 39–52. DOI: <https://doi.org/10.1080/07366981.2023.2165361> (accessed January 25, 2024).
4. Lenz R., Jeppesen K. (2022) The future of internal auditing: Gardener of governance, *EDPACS*, vol. 66(5), pp. 1–21. DOI: <https://doi.org/10.1080/07366981.2022.2036314> (accessed January 25, 2024).
5. Lenz R., Chesshire J. (2023) Rethinking internal audit: governance needs gardening, *EDPACS*, vol. 68(3), pp. 7–15. DOI: <https://doi.org/10.1080/07366981.2023.2255432> (accessed January 25, 2024).
6. The International Professional Practices Framework. The Institute of Internal Auditors Inc. Available at: <https://www.theiia.org/en/standards/2024-standards/future-of-the-ippf-evolution/the-international-professional-practices-framework/> (accessed January 25, 2024).
7. Global Internal Audit Standarts. The Institute of Internal Auditors Inc. USA, 2024, vol. 116, issue 1.
8. ISM Code: International Safety Management Code and Guidelines on Implementation of the ISM Code. International Maritime Organization. 2010, issue 3. P. 73.
9. Batalden, Bjørn-Morten & Sydnæs, Are. Auditing in the maritime industry: A case study of the offshore support vessel segment. *Safety Science Monitor*. 2015, vol. 19, issue 1. P. 1–14. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/291295131> (accessed January 25, 2024).
10. Kryuingovyie kompanii. Obzor otrasli [Crewing companies. Industry overview]. Available at: <https://maritime-zone.com/crewing> (accessed January 25, 2024).
11. UkrNDNTs (2016), DSTU ISO 9001:2015. Systemy upravlinnia yakistiu. Vymohy [Quality management systems. Requirements], UkrNDNTs, Kyiv, Ukraine.
12. 2022 Internal Audit Foundation Premier Global Research Internal Audit: A Global View The Institute of Internal Auditors Inc. USA. 2022, vol. 50, issue 1. Available at: <https://www.theiia.org/en/content/research/foundation/2022/global-view/> (accessed January 25, 2024).
13. Risk in Focus 2024 Global Summary. The Institute of Internal Auditors Inc. USA. 2023, vol. 16. Available at: <https://www.theiia.org/en/internal-audit-foundation/latest-research-and-products/risk-in-focus/> (accessed January 25, 2024).
14. Global Internal Audit Study 2023: Seeing through walls to find new horizons. PricewaterhouseCoopers (PwC). 2023, vol. 40. Available at: <https://www.pwc.com/gx/en/services/audit-assurance/internal-audit/global-internal-audit-study.html> (accessed January 25, 2024).
15. The Three Lines Model is a fresh look at the familiar Three Lines of Defense: position papers of The Institute of Internal Auditors Inc. Available at: <https://www.theiia.org/globalassets/site/about-us/advocacy/three-lines-model-updated.pdf> (accessed January 25, 2024).
16. Mike Jacka, CIA, CPA, CPCU, CLU. Internal Audit's 8 Stakeholders. The Institute of Internal Auditors Inc. 2019. Available at: <https://internalauditor.theiia.org/en/voices/20192/internal-audits-8-stakeholders/> (accessed January 25, 2024).
17. UkrNDNTs (2019), DSTU ISO 9004:2018. Upravlinnia yakistiu. Yakist orhanizatsii. Nastanovy shchodo dosiahnennia staloho uspihku [Quality management. Quality of an organization. Guidance to achieve sustained success], UkrNDNTs, Kyiv, Ukraine.

Talmachova Anastasiia
Odesa National Maritime University

IMPLEMENTATION OF AN INTERNAL AUDIT IN INTERNATIONAL REPRESENTATIVE OFFICES OF SHIPPING COMPANIES: AN INNOVATIVE APPROACH

In the complex and ambiguous market conditions, for owners and managers of crewing companies that integrate global economic processes into the international maritime labor market and represent the interests of foreign shipowners in Ukraine, achieving economic stability and business prosperity means protecting the interests of their stakeholders. Implementation of internal audit in the activities of international representative offices of shipping companies according to the conceptual framework of international professional practice of internal audit is an effective solution for owners and managers of enterprises, which will provide a systematic and orderly approach to assessing the

company's activities to improve its efficiency and effectiveness. The purpose of the study is to analyze the conceptual framework and best practices of international professional practice in internal audit to determine an approach to the effective implementation of internal audit at an enterprise that will ensure the maximum value of its services for stakeholders. The study used such methods as analysis, synthesis, and analogy. The analysis was used to study the conceptual foundations and best practices of international professional internal audit practice, and synthesis and analogy were used to determine an effective approach to their adaptation to the activities of an international representative office of a shipping company. Based on the results of the study, the author identifies an approach to the effective implementation of internal audit in the activities of international representative offices of shipping companies, the innovative role of internal audit in an enterprise, and develops a model of the audit process that will help to meet the interests and expectations of the enterprise's stakeholders from the results of internal audit services. The practical value of the study lies in the fact that the results can be useful for foreign shipowners and domestic managers of crewing enterprises of shipping companies to address issues related to ensuring economic stability and efficiency of enterprise development.

Key words: *internal audit, efficiency, shipping industry, shipping industry, value enhancement, crewing business.*

JEL classification: M16, M20, M42
